

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟΥ
ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ (ΕΔΙΠ)

13^ο ΣΥΜΠΟΣΙΟ

"ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΞΕΧΕΣΗ ΤΗΣ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΜΕ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ
ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ"

10th Symposium

"Survival is Not Enough" - Athens

ΣΑΒΒΑΤΟ 4 ΜΑΡΤΙΟΥ 2017

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΑΘΗΝΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ

ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ:

- ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΛΟΥΡΟΥ
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΟΜΟΤΙΜΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ (ΕΕΟΚ)
- ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΝΕΦΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΕΡΤΑΣΗΣ (ΕΚΟΝΥ)

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Οι απαρχές της Ιατρικής χάνονται στο σκοτάδι της προϊστορικής εποχής. Ο προϊστορικός άνθρωπος αντέδρασε, στους κινδύνους που τον απειλούσαν, με αρχέγονους θεραπευτικούς τρόπους, που ήταν μια απλή, **ενστικτώδης άμυνα**, όπως την υπαγόρευε το ένστικτο της αυτοσυντήρησης. Η καθημερινή επανάληψη και για πολλά χρόνια, των ενστικτωδών αυτών πράξεων, είχε ως αποτέλεσμα να συνειδητοποιήσει ο άνθρωπος τον τρόπο αντιμετώπισης ορισμένων καταστάσεων, να αποκτήσει δηλαδή **την πείρα**, η οποία τον εισήγαγε σταδιακά στην **εμπειρική φάση** εφαρμογής της Ιατρικής η οποία διήρκεσε πολλές χιλιάδες χρόνια.

Την απαρχή, όμως, της Αρχαίας Ελληνικής Ιατρικής μπορούμε να τη φανταστούμε καλύτερα μέσα από το βλέμμα του Ρωμαίου λόγιου Κορνήλιου Κέλσου, ο οποίος στο προοίμιο, του έργου του De Medicina γράφει:

*Όπως η γεωργία εξασφαλίζει την τροφή στους υγιείς,
έτσι και η ιατρική υπόσχεται θεραπεία στους ασθενείς.
Η τέχνη και η επιστήμη της θεραπείας βρίσκεται παντού....
Αλλά στους Έλληνες εξελίχθηκε πολύ περισσότερο
από ό,τι στους υπόλοιπους λαούς.....*

Στη διαχρονική πορεία της εξέλιξης του ανθρώπινου πολιτισμού και της ιατρικής μια από τις βασικές παραμέτρους που προβλημάτισαν τους ερευνητές ήταν εκείνη της **Καταγωγής της Ελληνικής Σκέψης**, η οποία παρουσίασε μια πορεία παράλληλη με αυτήν της Ιατρικής.

Η Καταγωγή της, ανάγεται στην εποχή των Αρχαίων Ελλήνων, των Σοφών της εποχής εκείνης οι οποίοι διαμόρφωσαν και παρουσίασαν ένα μοναδικό και ανεπανάληπτο τρόπο σκέψης. Έναν τρόπο σκέψης ο οποίος επηρέασε και σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσε δεσμευτικό στοιχείο και διαμόρφωσε την επιστήμη στη δυτική Ευρώπη. Η Ελληνική Σκέψη, αποτέλεσε ένα εργαλείο, για την άσκηση αρχικά της τέχνης και μετέπειτα της επιστήμης, ή της φιλοσοφίας. Οι δυσκολίες που σχετίζονται με την κατανόηση της Ελληνικής Σκέψης παραμένουν σε μεγάλο βαθμό. Την εποχή αυτή περιγράφει με παραστατικό τρόπο, ο Burnet με τη φράση:

*Οι Ίωνες φιλόσοφοι άνοιξαν το δρόμο που
η επιστήμη δεν είχε στο εξής παρά να ακολουθήσει,*

και σε άλλο σημείο εστιάζει τις απόψεις του πιο συγκεκριμένα όταν γράφει:

*Θα ήταν εντελώς εσφαλμένο να αναζητηθούν οι απαρχές
της ιωνικής επιστήμης σε κάποια μυθική αντίληψη.*

Δεν μπορούμε όμως να κατανοήσουμε την εξέλιξη της Ιατρικής, αν δεν μελετήσουμε τις μεγάλες αλλαγές, που συνοδεύουν την ανάπτυξη της κοινωνίας των ανθρώπων και τις προόδους που σημείωσε ο πολιτισμός τους. Ταυτόχρονα, είναι δύσκολο να συλλάβουμε και να ερμηνεύσουμε όλα τα γεγονότα, που οδήγησαν τον άνθρωπο στην εξέλιξή του, αν δεν κατανοήσουμε την αλληλεπίδραση γεγονότων και καταστάσεων, που σηματοδότησαν την πορεία του. Η διαπίστωση όμως μιας εξέλιξης, ή μιας κατάστασης, μια δεδομένη χρονική στιγμή αντιπροσωπεύει μια μόνο φάση, στη διαδρομή της εξέλιξης της ιστορίας της ιατρικής. Οι γνώσεις, ή το νόημα, με το οποίο υφάινεται ο ιστός της ιατρικής επιστήμης, αρχίζουν να αναδύονται από τα πολύ παλαιά χρόνια, έχουν διαφορετικές αφετηρίες και διαπλέκονται με νήματα (**γνώσεις**) άλλων ιστών (**επιστημών**). Όλα αυτά, έχουν ως συνέπεια πολλά γεγονότα να αλληλοεπικαλύπτονται στη διαδρομή τους, όπως τα κλαδιά ενός δένδρου πλέκονται μεταξύ τους. Παρόλα αυτά, όλα τα κλαδιά τρέφονται από τις ίδιες ρίζες οι οποίες αποτελούν τις καταβολές της ελληνικής ιατρικής σκέψης στην ιστορική της εξέλιξη.

Η ιατρική, είναι ίσως από τις λίγες τέχνες- επιστήμες με μια αδιατάρακτη πορεία χιλιάδων ετών, με μεσοδιαστήματα σχετικής απραξίας. Καμία πρόοδος, δεν θα μπορούσε να σημειωθεί στην ιατρική αν οι μεγάλοι ερευνητές δεν γνώριζαν την ιστορία της και αν δεν στηρίζονταν στις γνώσεις, ή σε ότι είχαν ανακαλύψει οι προηγούμενοι. Ένα όμως είναι βέβαιο:

*Η Ιατρική πορεύτηκε, σ' αυτή τη χρονική διαδρομή των αιώνων,
με σταθερά βήματα αξιοποιώντας τις γνώσεις, που αφειδώς
παρείχε η φύση με μοναδικό εργαλείο τη διδασκαλία και την εφαρμογή
της γνώσης, όπως αυτή προέκυπε από τη διεισδυτική ικανότητα
παρατήρησης, που διέθεταν οι αρχαίοι γιατροί.*

Η ΕΔΙΠ εγκαινίασε τη **Νέα Ιπποκρατική Κίνηση** με σκοπό να φέρει σε επαφή και να ανανεώσει τη σχέση των γιατρών με:

Την Ιπποκρατική διδασκαλία και την ιστορία της Επιστήμης τους

Στο **13^ο Συμπόσιο** θα γίνουν προσπάθειες να δοθούν απαντήσεις σε ερωτήματα - παρατηρήσεις που αναφέρονται: Στη χρησιμότητα της περιόδου της αρχαίας ιατροφιλοσοφικής γραμματείας σε σχέση με τη σημερινή ιατρική τέχνη και επιστήμη, όπως για παράδειγμα:

- *Κατά πόσο εξακολουθεί να παραμένει επίκαιρη και σε ποιο βαθμό;*
- *Τι παραμένει ζωντανό και τι έχει πεθάνει;*
- *Με ποιο τρόπο εκδηλώνει την επίδραση της στη σύγχρονη ιατρική;*

*Πως είναι δυνατό να μην έχει κατορθώσει ακόμη ο δυτικός κόσμος
να αφομοιώσει και να εξοικειωθεί με τις ιδέες και τις αρχές
της αρχαίας ιατροφιλοσοφικής γραμματείας;*

Επιπλέον:

*Η ιατρική γνώση των αρχαίων περιλαμβάνει
όλο το φάσμα των προβλημάτων της Ιατρικής;*

Αυτό γιατί: Η σύγχρονη γνώση δεν μπορεί παρά να είναι το αποτέλεσμα των σύγχρονων μελετών που γίνονται όμως στο επίπεδο της δικής μας εποχής και δίνουν απαντήσεις για τα σύγχρονα ερωτήματα, τα οποία δεν είναι ίδια με τα αντίστοιχα εκείνης της εποχής του Ιπποκράτη και του Γαληνού ή ακόμη και των γιατρών της Αναγέννησης.

Στο 13^ο Συμπόσιο θα γίνει η αναγόρευση σε Κήρυκα του Ιπποκρατείου Πνεύματος του Καθηγητού κ. Garabed Eknouyan.

Για την Οργανωτική Επιτροπή

Ο Γεν. Γραμματέας
Ευάγγελος Βογιατζάκης

Ο Πρόεδρος
Πάνος Ν. Ζηρογιάννης

Βιβλιογραφία:

1. Κέλσος, Πρόλογος στο De Medicina
2. Blay M, Νικολαΐδης Ευθ. Η Ευρώπη των επιστημών: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Αθήνα 2015
3. Russo L. Η λησμονημένη επανάσταση. Πως η επιστήμη γεννήθηκε το 300 π.Χ. και γιατί έπρεπε να ξαναγεννηθεί. Δίσαιλος, Μίτρο Καφετζή Κούλα, Εκδόσεις Δίσαιλος, Αθήνα 2006
4. Lindberg CD Οι απαρχές της Δυτικής Επιστήμης. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Ε.Μ.Π., Μίτρο. Μαρκολέφας Ηλίας, Αθήνα 1997
5. Nicholas D. Η εξέλιξη του Μεσαιωνικού κόσμου. ΜΙΕΤ, Μίτρο. Τζακίτη 6^η ανατύπωση, Αθήνα 2013
6. Lloyd RG Αρχαία Ελληνική επιστήμη. Μίτρο Καρλέτσα Πόπη. Πανεπιστημιακή έκδοση Κρήτης, Ηράκλειο 2014

ΣΑΒΒΑΤΟ 4 ΜΑΡΤΙΟΥ 2017

08:00 - 09:00 Προσέλευση - Εγγραφές

09:00 - 09:30 Τελετή Έναρξης - Χαιρετισμοί

Πρόεδρος Ε.Δ.Ι.Π.: **Π. Ν. Ζηρογιάννης**

Διευθυντής Κλινικής Γένεσις Αθηνών: **Κ. Πάντος**

Αντιπρόεδρος Ιδρύματος Λούρου: **Αθ. Διαμαντόπουλος**

Πρόεδρος Ευρωπαϊκής Ένωσης Ομοτίμων Καθηγητών: **Δ. Κόκκινος**

Πρόεδρος Διεθνούς Ιπποκρατείου Ιδρύματος: **Σ. Γερούλιάνος**

Πρόεδρος Ελληνικού Κολλεγίου Νεφρολογίας και Υπέρτασης: **Π. Ανάσης**

Πρόεδρος Ι.Σ.Α.: **Γ. Πατούλης**

09:30 - 11:00 **ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΜΕ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ (I)**

Προεδρεύουν: **Γ. Δαϊκος, Ι. Υφαντόπουλος, Λ. Σάββα**

- Ο Γαλνός και το αποκορύφωμα της ελληνιστικής ιατρικής
Π. Γούδας
- Αποδοχές και απαγορεύσεις των ανατομών κατά την Ελληνιστική περίοδο
Ε. Πουλάκου - Ρεμπελάκου
- Από τους Αιγύπτιους ταρξευτές έως τη σύγχρονη ανατομή του ανθρώπινου σώματος
Χ. Σπυλιούπουλου
- Ο ρόλος του Εργαστηρίου στην προώθηση της Ιατρικής
Μ. Κουτσιλιέρης

11:00 - 11:10 Συζήτηση

11:10 - 11:15 **ΜΝΗΜΗ ΙΩΑΝΝΗ ΚΟΣΜΙΔΗ**

Χ. Γώγος, Π. Ν. Ζηρογιάννης

11:15 - 11:25 **ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΙΜΗΤΙΚΩΝ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ**

Προεδρεύουν: **Π. Ν. Ζηρογιάννης, Ε. Βογιατζάκης**

ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΕ ΚΗΡΥΚΑ ΤΟΥ ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Του Καθηγητού κ. **Γ. Εκνογαν**

Τον υποψήφιο κήρυκα παρουσιάζει ο

Αθ. Διαμαντόπουλος

ΣΑΒΒΑΤΟ 4 ΜΑΡΤΙΟΥ 2017

11:25 - 12:05 **ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ I**

Προεδρεύουν: **Σ. Γερούλανος, Αθ. Διαμαντόπουλος**

- **Remembrance of medical things past**
G. Eknoyan
- **Life expectancy and ageing: Changing perspectives**
M. Kunze *Member of the Board of the EAPE, Vienna University, Austria*

(The two lectures are incorporated into the 10th Survival is Not Enough celebration)

12:05 - 12:15 **Διάλειμμα καφέ**

12:15 - 12:45 **ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ II**

Προεδρεύουν: **Ε. Κουμαντάκης, Ε. Βογιατζάκης**

- **Υπέρταση**
Δ. Βλαχάκος
- **Η ιστορία της ινσουλίνης**
Χ. Ζούπας

12:45 - 14:40 **ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΣΧΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΜΕ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ (II)**

Προεδρεύουν: **Α. Πολυδώρου, Μ. Ρικάνα, Δ. Παπαντωνάτος**

- **Η μετάβαση της Ιατρικής από το χώρο της Τέχνης στη σφαίρα της Επιστήμης. Πότε άρχισε να θεωρείται επιστήμη η Ιατρική;**
Θ. Μουντοκαλάκης
- **Το Βυζάντιο ως γέφυρα ανάμεσα στην αρχαιότητα και την Ευρωπαϊκή Αναγέννηση**
Μ. Μαρσέλος
- **Σχέση Ιατρικής και Εκκλησιαστικής Τέχνης: Προφητείας Γαλννού το ανάγνωσμα**
Αθ. Διαμαντόπουλος
- **Τα ανθρώπινα πάθη: Από την ιπποκρατική ιερή νόσο στους στωϊκούς και τον Γαλννό**
Αθ. Καραβάτος

14:40 - 15:00 **Συζήτηση**

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΠΙΤΙΜΟΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ	† Ι. Κοσμίδης
ΠΡΟΕΔΡΟΣ	Π.Ν. Ζηρογιάννης
Α΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ	Αθ. Διαμαντόπουλος
Β΄ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ	Γ. Δαΐκος
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	Ε. Βογιατζάκης
ΕΙΔ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	Λ. Σάββα
ΤΑΜΙΑΣ	Ρ. Μωρίς
ΕΦΟΡΟΣ ΔΗΜ. ΣΧΕΣΕΩΝ	Δ. Παπαντωνάτος
ΜΕΛΗ	Ε. Κουμαντάκης Α. Πολυδώρου
ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΜΕΛΗ	Ι. Υφαντόπουλος Κ. Σφακιανούδης

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΣΥΜΠΟΣΙΟΥ

Θεσσαλονίκης 12, 153 44 Γέρακας
Τηλ.: 210 6048260, **Fax:** 210 6047457
E-mail: mschismenou@free-spirit.gr

ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Παπανικολή 10
Χαλάνδρι
15232 Αθήνα